

شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

عنوان:

مبانی فقهی جنگ روانی از منظر مذاهب خمس (عرصه نظامی، سیاسی، اقتصادی)

استاد راهنما

سرکار خانم عذرا خلیلی

نگارنده

سمیه حسینی

سال تدوین

۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله أن المتحدثين يظلون في مدحه ولا يعرف العداؤون كيف يحسبون بركاته والمجاهدون لا يستطيعون إيصال حقيقته. والصلاة والسلام على محمد وآله الطاهرين الطاهرين الذين ندین لهم بوجودنا. ولعنة مستمرة على أعدائهم حتى يوم القيامة...

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. و سلام و دورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است. و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز...

اگر این مختصر را ارزشی است؛

آن ارزش با نهایت خضوع تقدیم به:

ائمہ معصومین علیہم السلام و قطب عالم امکان، مولی و سرور کائنات حضرت صاحب
الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، آیت رب ودود و ناجی ملک وجود؛ آنکه جهانی
در انتظار عدالت و لطف اوست.

اکنون که به یاری پروردگار و یاری و راهنمایی اساتید بزرگ موفق به پایان این رساله شده‌ام وظیفه خود دانسته که نهایت سپاسگزاری را از تمامی عزیزانی که در این راه به من کمک کرده‌اند را به عمل آورم:

در آغاز از استاد عزیز و گرامی سرکار خانم عذرا خلیلی که راهنمایی این پایانامه را به عهده داشته‌اند کمال تشکر را دارم.

از داوران گرامی که زحمت داوری و تصحیح این پایانامه را به عهده داشتند کمال سپاس را دارم.

خالصانه از تمامی اساتید و معلمان و مدرسانی که در مقاطع مختلف تحصیلی به من علم آموخته و مرا از سرچشمه دانایی سیراب کرده‌اند متشکرم.

- ۵- ابن فوزان، عبدالعزيز، اثر العلم الشرعی فی مواجهه العنف و العدوان، بی جا: وزارة الاوقاف السعودیه، بی تا. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir
- ۶- ابن قدامه، عبدالله بن احمد، الکافی فی الفقه الامام احمد بن حنبل، ج ۴، چاپ اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۴. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir
- ۷- ابوداود، سلیمان بن اشعث، سنن ابی داود، ج ۲، چاپ سوم، بیروت: دارالفکر، ۱۴۲۰. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir
- ۸- ابوداود، سلیمان بن اشعث، سنن ابی داود، ج ۳، چاپ اول، قاهره: دارالحديث، ۱۴۲۰. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir
- ۹- بحیری، محمد عبدالوهاب، الحیل فی الشریعه، چاپ اول، قاهره: مطبعه السعاده، ۱۳۹۴. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir
- ۱۰- البخاری، محمد بن اسماعیل، صحیح البخاری، ج ۴، چاپ اول، قاهره: المكتبة السلفية، ۱۴۰۰. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir
- ۱۱- بروجردی، حسین، جامع احادیث الشیعه، ج ۱۳، چاپ اول، تهران: مطبعه المساحه، ۱۳۸۰. در کتابخانه دیجیتال قائمیه www.ghbook.ir
- ۱۲- البغدادی، محمد بن ابراهیم، تفسیر الخازن، ج ۲، چاپ اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۲۰۰۴. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir
- ۱۳- بلاذری، احمد بن یحیی، انساب الاشراف، ج ۱، چاپ اول، بیروت: دارالمعارف، ۱۳۹۴. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir
- ۱۴- البیهقی، احمد بن حسین، السنن الکبری، ج ۵، چاپ سوم، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۲۰۰۳. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir
- ۱۵- البیهقی، احمد بن حسین، معرفه السنن و الآثار، ج ۱۰، چاپ اول، دمشق: دار قتیبه، ۱۴۱۱. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

۱۶- الترمذی، ابو عیسی، **الجامع الکبیر**، ج ۳، چاپ اول، بیروت: دار الغرب الاسلامی، ۱۹۹۶. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۱۷- جصاص، احمد بن علی، **احکام القرآن**، ج ۵، چاپ اول، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۵. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir

۱۸- الجوزیه، محمد بن ابی بکر ابن قیم، **اعلام الموقعین عن رب العالمین**، ج ۳، چاپ اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۱. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۱۹- الجوزیه، محمد بن ابی بکر بن قیم، **زاد المعاد**، ج ۵، چاپ بیست و هفتم، بیروت: موسسه الرساله، ۱۴۱۵. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۲۰- در دیر، احمد بن محمد، **الشرح الکبیر**، ج ۴، چاپ اول، بیروت: احیاء الکتب العربیه، بی تا. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۲۱- الذهبی، شمس الدین، **الکبائر**، بیروت: دار الندوه الجدیده، بی تا. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۲۲- _____، **تاریخ الاسلام**، ج ۲، چاپ دوم، بیروت: دارالکتب العربی، ۱۴۱۰. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir

۲۲- الرافعی، عبدالکریم، **العزیز شرح الوجیز المعروف بالشرح الکبیر**، ج ۱۲، چاپ اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۷. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۲۳- السبکی، تقی الدین، **فتاوی السبکی**، چاپ اول، بیروت: دارالمعرفه، بی تا. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir

۲۴- السدلان، صالح بن غانم، **القواعد الفقهیة الکبری و ماتفرع عنها**، ج ۱، چاپ اول، ریاض: دار بلنسیه، ۱۴۱۷. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir

۲۵- سرخسی، محمد بن احمد، **شرح السیر الکبیر**، ج ۱، چاپ اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، بی تا. در کتابخانه مدرسه فقهات www.lib.eshia.ir

۲۶- سهیلی، عبدالرحمن بن عبدالله، **الروض الانف فی شرح السیره النبویه لابن هشام**، چاپ اول، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۱۲. در کتابخانه دیجیتال نور www.noorlib.ir

۲۷- الشنطیقی، محمد بن محمد المختار، شرح زادالمستفیع، ج ۱۳۶، بی جا: بی نا، بی تا. در کتابخانه مدرسه
فقاہت www.lib.eshia.ir

۲۸- الشهری، عبدالله بن مرعی، احکام المجاهد بالنفس فی سبیل الله عزوجل فی الفقه، ج ۱، چاپ اول،
دمشق: مکتبه العلوم و الحكم، ۱۴۲۳. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

۲۹- الطیار، عبدالله بن محمد، الفقه المیسر، ج ۷، چاپ اول، ریاض: نشر مدار الوطن، ۱۴۳۲. در کتابخانه مدرسه
فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۰- العبد اللطیف، عبدالرحمن بن صالح، القواعد والضوابط الفقہیہ المتضمنه للتیسیر، ج ۱، چاپ اول،
مدینہ: عمادہ البحت العلمی بالجامعہ الاسلامی، ۱۴۲۳. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۱- القزوینی، محمد بن یزید، سنن ابن ماجه، ج ۱، چاپ اول، ریاض: مکتبه المعارف، بی تا. در کتابخانه
مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۲- المرغیانی، علی بن ابی بکر، الهدایه شرح بدایه المبتدی، ج ۴، چاپ اول، لاهور: اداره القرآن و العلوم
الاسلامیہ، ۱۴۱۷. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۳- المسعودی، محمد، الحیل، چاپ هفتاد و یکم، بی جا: مطابع الجامعہ الاسلامی، ۱۴۰۶. در کتابخانه مدرسه
فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۴- نجدی، عبدالرحمن محمد قاسم، الاحکام شرح اصول، ج ۳، چاپ دوم، بی جا: بی نا، ۱۴۰۶. در کتابخانه
دیجیتال نور www.noorlib.ir

۳۵- النسائی، احمد بن علی، سنن النسائی، چاپ اول، دمشق: دار ابن الکثیر، ۱۴۳۷. در کتابخانه دیجیتال نور
www.noorlib.ir

۳۶- النووی، یحیی بن شرف، منهاج الطالبین، ج ۱، چاپ اول، بیروت: دار المنهاج، ۱۴۲۶. در کتابخانه مدرسه
فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۷- النیشابوری، مسلم بن الحجاج، صحیح مسلم، ج ۱، چاپ اول، بیروت: دار الحديث، ۱۴۱۲. در کتابخانه
مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

۳۸- الهندی، المتقی بن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال و الافعال، ج ۱، چاپ دوم، عمان: بیت الافکار الدولیه، ۲۰۰۵. در کتابخانه مدرسه فقاہت www.lib.eshia.ir

سایت های اینترنتی

- ۱- پریشان، فتح الله، سیرتاریخی تحریم های آمریکا علیه جهان و ایران، سایت بصیرت، ۵ دی ۱۴۰۱.
- ۲- جبرائیلی، مهدی، مبانی فقهی تحریم کالاهای فرانسوی، سایت اجتهاد نت، ۱۹ دی ۱۴۰۱.
- ۳- جهانزاده، شجاع الدین، نظام سرمایه داری، سایت بورسینس، ۲۱ خرداد ۱۴۰۲.
- ۴- چرگانی، علیرضا، جاسوسی و احکام آن در فقه، سایت دارالتقلین، ۱۹ آذر ۱۴۰۱.
- ۵- رحمانی، محمد، قاعده نفی سبیل از منظر فریقین، سایت علوم انسانی، ۱۹ آذر ۱۴۰۱.
- ۶- زارع، مهدی، انواع فعالیت های جنگ روانی، سایت جنگ خاموش، ۱۳ آبان ۱۴۰۰.
- ۷- سایت واژه یاب، ۹ آبان ۱۴۰۰.
- ۸- سایت ویکی پدیا، ۹ آبان ۱۴۰۰.
- ۹- سلیمانی، موسی، پیامبر خدا نیز در تحریم اقتصادی بود، سایت بصیرت، ۴ دی ۱۴۰۱.
- ۱۰- ضیاء بخش، علی، قاعده نفی سبیل، سایت معرفت، ۱۸ دی ۱۴۰۱.
- ۱۱- عباسی فرد، زکریا، تعریف تحریم اقتصادی، هدف ها و شیوه ها، سایت ویستا، ۴ دی ۱۴۰۱.
- ۱۲- عزیزی، محسن، تکنیک های جنگ روانی دشمن در سیاه نمایی اقتصاد انقلاب اسلامی، سایت جامع علمی قصد، ۲۶ مهر ۱۴۰۱.
- ۱۳- عسگری، اسلام پور، کریمی، رشوه پدیده شوم اجتماعی، سایت حوزه نت، ۱۷ بهمن ۱۴۰۱.
- ۱۴- فدایی، اسماعیل، جنگ نرم در حوزه اقتصاد و راه مقابله با آن، سایت دانا، ۷ دی ۱۴۰۱.
- ۱۵- فرزندی، عباسعلی، پیوند مثلث سلطه، تکفیر و تروریسم، سایت مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران، ۲۶ مهر ۱۴۰۱.

- ۱۶- فرهادیان، محمدحسین، جریانات سیاسی وسوء استفاده از احساسات، سایت تبیین، ۸ دی ۱۴۰۱.
- ۱۷- کوشکی، محمدصادق، کروناهراسی/ پازلی از جنگ روانی به بهانه کرونا، سایت خبرگزاری میزان، ۱۵ مهر ۱۴۰۰.
- ۱۸- کیانه، پاسا، عملیات روانی جنگ نرم در عصر اطلاعات، سایت مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، ۱۳ مرداد ۱۴۰۱.
- ۱۹- مظاهری، علی اکبر، تجسس و جاسوسی از دیدگاه فقه اسلامی، سایت راسخون، ۲۹ بهمن ۱۴۰۱.
- ۲۰- مکارم شیرازی، ناصر، دفترآیت الله العظمی مکارم شیرازی، سایت مکارم، ۱۰ دی ۱۴۰۱.
- ۲۱- منصوری، خلیل، اهانت و تحقیر، شرایط و آثار آن، سایت سماموس، ۲۷ مهر ۱۴۰۱.
- ۲۲- نایینی، علی محمد، بررسی نقش تبلیغات عراق در جنگ تحمیلی هشت ساله علیه ملت ایران، سایت موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی، ۱۰ مهر ۱۴۰۰.
- ۲۳- هاشمی، محمدرضا، واکاوی علل هدف گیری مساجد افغانستان توسط داعش، سایت مطالعات راهبردی شرق، ۲۸ مهر ۱۴۰۱.